

Herinneringen aan een creatieve jeugd: 'Meppel bood mij alle kansen'

Door Gert Tabak

Meppel speelde een grote rol in het leven van Gert Tabak. Middels onderstaande herinneringen vertelt hij op een persoonlijke en soms humorvolle manier hoe hij daar zijn creatieve kant ontdekte. Van knutselen bij Jeugdland tot toneel op het podium: de stad bood hem alle ruimte om zijn talenten te ontwikkelen. Met plezier kijkt hij terug op de jaren waarin in Meppel de basis werd gelegd voor zijn latere creatieve leven

Ik zal me even voorstellen: Gert Tabak, geboren (1956) en getogen in Meppel. Als vaste lezer van 'Oud Meppel' kreeg ik het idee om mijn Meppeler herinneringen te delen, omdat die mij gemaakt én zo enorm gevormd hebben. Niet zozeer de herinneringen over mijn opvoeding of waar we woonden, maar over mijn persoonlijke groei op het creatieve vlak. Door het klimaat destijds in Meppel kreeg ik alle kans om me te ontwikkelen op dat gebied. Ik ben nog steeds erg dankbaar dat ik daar de gelegen-

Gert Tabak

heid voor kreeg. Op 36-jarige leeftijd ben ik verhuisd naar Ruinen door mijn relatie met Ton ter Linden.

Haveltermade en Jeugdland

Samen met mijn twee broers, Tony en René, groeide ik op in een sportief gezin; mijn ambities lagen echter meer op het creatieve vlak. Al vroeg kreeg ik een blikken doos met kleurpotloden en tubetjes verf, waarmee ik mij uren kon vermaken aan de keukentafel. Een kleine handicap was wel mijn gedeeltelijke kleurenblindheid, want ik moest vaak aan mijn moeder vragen welk kleurpotlood of tubetje verf bruin of groen was.

Wij waren de eerste bewoners van het hoekhuis op Donker Curtiusstraat nummer 26. In de nieuwe wijk Haveltermade, ook wel Transjordanië genoemd. Voor de kinderen van de jonge gezinnen werd speeltuinvereniging Jeugdland opgericht. Een uitnodigende grote tuin waarvan veel gebruik werd gemaakt. In de wintermaanden, wanneer de speeltuin dicht was, organiseerde het bestuur van deze vereniging creatieve clubjes in de avonduren, voor de jeugd en voor volwassenen. Handige vrijwilligers hadden daarbij de leiding. In de begintijd waren de clubjes gehuisvest in het houten gebouwtje van de speeltuin, maar wegens groeiende belangstelling moest er uitgeweken worden naar een boerderij in de buurtschap Tweeloo. Ik weet nog dat ik door mijn moeder, in het donker achter op de fiets, naar Tweeloo gebracht werd voor mijn eerste 'les' in figuurzagen. Later ging ik kleien, en doordat mijn moeder een cursus pitrieten volgde bij meneer De Vries ging ik dat ook proberen, want het sprak me wel aan wat je allemaal kon doen met pitriet. Ook heb ik jaren meegelopen in een van de wandelgroepen van Jeugdland, met Harm ten Cate als groepsleider.

Natuur, tuinieren en fotografie

Ik interesseerde me ook voor de natuur en voor tuinieren. In de tuin van ons ouderlijk huis mocht ik van alles uitproberen en ook hielp ik mee in de tuinen van onze burens, voor een zakcentje. Ik vond het fantastisch om in de tuin te werken en verdiepte me in boeken. In het vaarseizoen waren we in de

vrije tijd altijd op het water van de Belter- en de Beulakerwilde te vinden. Met een eenvoudig plastic Agfa-fototoestelletje legde ik riet, mooie lichten, het landschap, eenden en zwanen vast. Als ik later thuis naar de foto's keek, dan was ik weer even terug in de natuur.

Wijkcentrum De Poele

Alle Jeugdland-clubjes verhuisden in januari 1974 naar de ruimtes van het eerste Meppeler wijkcentrum De Poele; wat een luxe! Boetseren bleek toch wel echt mijn ding te zijn en ik kreeg van het bestuur van Jeugdland, samen met Truus Hakman, een cursus pottenbakken op de draaischijf aangeboden bij Het Trefpunt om onze vaardigheden te kunnen gebruiken, om daar later zelf les in te gaan geven. Ik vond het tijdens een aantal Donderdag Meppeldagen erg leuk om in de stad als pottenbakker op de draaischijf mooie vormen uit de klei te toveren.

Pottendraaien tijdens de opening van de nieuwe Woldstraatpromenade. (Foto Gert Tabak)

Een leuke anekdote is dat we na de les op de draaischijf nog even aan de bar in Het Trefpunt een sigaret rookten en een wijntje dron-

ken. We waren gezellig aan het kletsen met de barman, terwijl ik gedachteloos met mijn aansteker zat te spelen. Opeens schrokken we enorm, want mijn lange haar vatte vlam. Een grote schroeiplek bij mijn linkeroor; en stinken dat het deed...

Dat was trouwens niet de enige keer dat ik in brand stond. Toen ik vele jaren later op toneel een arme sloeber speelde, die peuken oprapte van de straat om er een sjekkie van te rollen, stak ik het saffie aan op de bühne. Tot overmaat van ramp vloog mijn pruik in brand. Als de weerlicht verdween ik in de coulissen, alwaar de dienstdoende brandweerman met doeken over mijn hoofd het brandje bluste. Met brandwonden moest ik naar de huisarts. De volgende dag stond de hele gebeurtenis in de Meppeler Courant: 'Tabak vat vlam!'

Toneel in De Poele

Toen ik ouder werd, gaf ik zelf leiding aan 'kinderclubjes boetseren' en ook aan de kadercursus 'boetseren voor volwassenen'. Erg leuk om te doen. Mijn enthousiasme viel op bij Jeugdland en ik werd gevraagd om bestuurslid te worden. Tijdens de ene of andere vergadering zochten we naar een mooi nieuw item voor de jeugd; Truus en ik kregen het idee om een toneelclub in het leven te roepen. Ik verdiepte me in schminken. Onder leiding van de beheerder van De Poele, Gerrit Stegeman, maakten we decors. In de grote zaal werd een podium opgezet en werd het toneelbeeld prachtig aangekleed voor het optreden van de jonge acteurs.

Jaren later is hieruit de toneelgroep voor volwassenen voortgekomen; ditmaal mocht ik zelf op het toneel staan. Truus bleek ook goed te kunnen acteren en we kregen een mooie groep spelers bij elkaar. Enkele namen: Jans Renken, Gretha Lijzen, Marrie de Vries-Tien,

De jeugdtonelgroep: Gert vraagt om applaus. (Foto Gert Tabak)

Bennie Koops, Aly de Vries-Ruiter, Anny Lensen-De Graaf, Rieki Voolstra-Ham, Petra en Jeanie Dedden. In het begin werden er sprookjes gebracht voor de kinderen en jaren later blijspelen voor volwassenen, altijd met bal na. Het spelen ging mij verrassend goed af; ik vond het fantastisch om in de huid van een ander te kruipen. Het hele toneelwereldje wekte mijn interesse en ik perfectioneerde het schminken en het ontwerpen van decors, kostuums en affiches.

De Poele werd mijn tweede huis; ik was er graag en veel. Als bestuurslid werd ik ingezet bij de filmmiddagen, carnavalsfeestjes en bingo's voor de kinderen.

Sinterklaas en schouburg Ogterop

Jarenlang speelde ik voor de goedheilig man met een groepje pieten; niet alleen voor Jeugdland, maar we lieten ons ook inhuren en bezochten zieke kinderen. Ik vond het zó mooi om te doen dat ik het sintkostuum van de tv-sint liet namaken door mevrouw Dedden en Marrie de Vries. Vriendin Gretha Lijzen werd mijn vaste piet en in vol ornaat gingen we op eigen titel naar verenigingen, familie en kennissen. De intochten in Ruinerwold, met extra veel pieten, waren bijzonder leuk. Jaren later was ik een paar keer bij acteur Bram van der Vlugt, die de sint op tv gestalte gaf, voor fotosessies. Natuurlijk kwam het onderwerp 'sint' ook ter sprake. Elk jaar, vlak voor de sinterklaastijd, wensten we elkaar succes met dit 'spel' (zoals Bram het noemde).

Sint en pieten bij het belastingkantoor. (FotoS Gert Tabak)

De heer Heuckeroth aan het schminken. (Foto Gert Tabak)

Via de openbare mavo aan Het Vledder ging ik naar de havo-top bij de pedagogische academie om me daarna te bekwamen als onderwijzer. Een leuk detail: ik zat op kleuterschool De Duiventil, op de lagere W.F. Jonkmanschool, en dus later op het derde schoolgebouw van het scholencomplex langs de Wold Aa, ontworpen door architect Hugh Aart Maaskant. Tijdens die opleiding voor onderwijzer liep ik weer stage op de andere twee gebouwen; bijzonder vond ik dat. In het derde en laatste jaar van de p.a. werd ik gevraagd om mee te spelen in de sinterklaasvoorstelling in schouwburg Ogterop, bestemd voor de midden- en bovenbouwklassen van de lagere openbare scholen. De regisseur kon geen geschikte kandidaat vinden voor de hoofdrol met veel tekst in het sprookje 'Van een koning die clown wil zijn'. Dit was voor mij de opmaat naar een rol in elk sprookje

in de komende jaren, tot ik afscheid nam van mijn aanstelling als onderwijzer in Ruinerwold in 1993. Veel collega's hebben altijd meegedaan aan die sinterklaasvoorstellingen. Velen kennen vast nog Theo Holzscherer, Ina Hoorn, Hans Meyering, Mennie Bakker, Fokko de Vries, Henk Oldenkamp, Hans Koekkoek, Gedica de Wit, Ageeth Nieuwenkamp, Dity van der Valle, Adrie Braspenning en Marjo de Grouw. De repetities waren erg gezellig en er werd heel wat afgelachen. Willem Spans deed de muzikale begeleiding van de liedjes op een meesterlijke manier tijdens de uitvoeringen; met veel humor kreeg hij de kinderen altijd helemaal in de stemming en het duurde maar even of de hele zaal ging uit z'n dak. De oude meneer Heuckeroth schminkte meestal; die man had altijd een heel arsenaal aan heerlijke verhalen over wat hij meegemaakt had in zijn carrière.

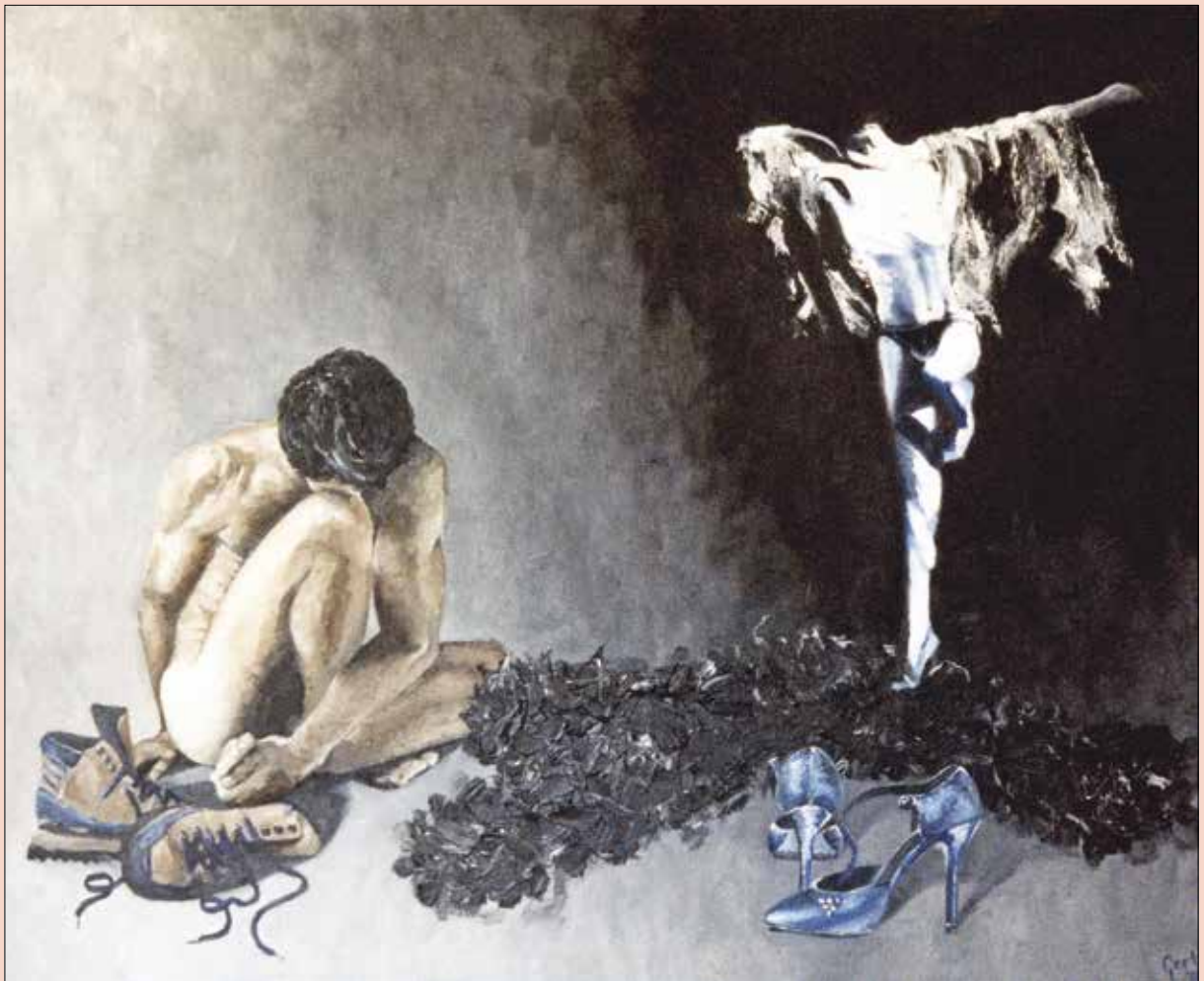
Toen het huren van decors te duur werd, gingen we zelf decors ontwerpen en schilderen. De zolder van de Vledderschool werd ons atelier, waar het al snel professioneel naar verf rook. Op een gegeven moment moest ik afhaken vanwege tijdgebrek, maar gelukkig was Gertie Holtzcherer bereid om de penselen over te nemen, later met versterking door Leny Altena. Het was ieder jaar best lastig om weer een sprookje te vinden en dat bracht Gretha Lijzen, Wolter Prikken en mij op het idee om zelf een sprookjesachtige musical te schrijven. Het waren inspirerende avonden. Om beurten kookten we en daarna kwamen de ideeën en werd er geschreven, soms tot laat in de avond. Wat hebben we plezier gehad bij het bedenken van al die gekke personages en de bijbehorende grappen. Het resultaat 'Knetter van zeven' werd goed ontvangen door het bestuur, de spelers en het publiek. Dus het jaar daarop schreven we graag weer een stuk; dat werd toen 'Papegaaien spoken niet'.

Creativiteit als rode draad

In de schoolvakanties pakte ik het tekenen en schilderen weer op. Vanwege mijn gedeeltelijke kleurenblindheid nam ik niet te veel kleuren op mijn palet, zodat ik me er niet in kon verliezen. Het werken met olieverf beviel me het best en ik maakte redelijk grote werken (van 100 bij 75 centimeter) met als thema de mens; in de meeste gevallen ging het om mannen. Hans van Daalen lijstte de werken prachtig in en toen ik een aardig oeuvre had opgebouwd exposeerde ik die in Het Schellinkje. Qua onderwerp en sfeer was mijn werk daar goed op z'n plaats bij Jan Vrielink,

want het was redelijk teatraal. Later volgden meer expo's op andere locaties.

Met klei werken bleef ik fantastisch vinden, ook omdat ik me dan op de vorm kon richten in plaats van op de kleuren tijdens het schilderen; twee jaar lang heb ik een cursus boetseren naar naaktmodel gedaan bij Henry de Vries. Ik vond het ook erg interessant om de modellen te tekenen met potlood of houtskool. Snelle spontane schetsen werden het. Met veel plezier heb ik daar gewerkt en ik groeide enorm in de vormgeving. Jaren later heb ik het boetseren met klei (of was) weer opgepakt en liet ik het resultaat in brons gie-

Persoonlijk. (Foto Gert Tabak)

Schets naar model bij Henry de Vries. (Foto Gert Tabak)

Gert met bronzen beeld Vrede. (Foto Gert Tabak)

ten. Ik was, en ben, zeer geïnspireerd door de marmeren en bronzen beelden uit het oude Rome.

Toneelvereniging Tavenu

Het is inmiddels 1978 als de oudste toneelgroep van Meppel, Tavenu, lucht krijgt van mijn toneelpassie en vraagt of ik een hoofdrol kan spelen in een van de twee stukken in dat seizoen. Ik debuteer in de rol van Buddy, een van de twee broers in het bekende blijspel 'Kom doe eens wat' van Neil Simon. Wat heb ik in 15 jaar veel ervaring kunnen opdoen bij Tavenu. Door de jaren heen hadden we verschillende regisseurs: Lydia Stroobach, Hein van Bommel, Peter Brandsma, Wiepko van Santen, Wilma Noorda en Gisela de Boer, maar bij de meeste stukken had Cornand Schuch de regie. Al deze mensen hadden hun eigen kijk op toneelspelen en dat was soms wennen, maar het voelt vooral als heel rijk om van iedere visie weer wat anders op te steken. Niet alleen van de regisseurs, maar zeker ook van mijn medespelers heb ik veel geleerd. Het was fantastisch samenwerken met Sietske Swaak, Romke Jorna, Piet Koopmans, Frits van Werven, Greet de Haan, Hendrien van de Vorst-Verbeek, Ton van Iersel, Marrie en Marjolein Timmer, Maritza Leyenaar, Peter Stel,

Gert kruipt in de huid van een ander. (Foto Gert Tabak)

Interview door Ed van Telling, voorafgaand aan het optreden van 'Shirley Bassey'. (Foto Gert Tabak)

Dirma Vrielink, Hans Koekkoek, Ria Molanus, Gerja Dohle-Lakke en George ten Brink. Een groot drama was dat George op een winteravond met een auto van de weg is geraakt en onder het dikke ijs van de Belterwijde is geschoven. Hij en zijn twee inzittenden overleefden het niet. Meppel was geschokt! En Tavenu miste de warme persoonlijkheid van deze erudiete man.

De vereniging zat desondanks goed in de lift en kreeg prachtige professionele recensies. Dat wierp ook z'n vruchten af, in die zin

dat nieuwe gezichten zich aanmeldten als spelend lid. Ik kan ze niet allemaal noemen, maar Tavenu bloeide! Ook de souffleurs en de enthousiastelingen achter de schermen hoorden als vanzelfsprekend bij de groep. We waren met z'n allen één grote familie.

Waar ik nog steeds met heel fijne toneelherinneringen op terugkijk, is de rol van Yegor Dimitri Gloumov in 'Dagboek van een deugniet'. Die deugniet mocht ik gestalte geven. In het verhaal klim ik steeds hoger op de maatschappelijke ladder door alle hooggeplaatste personen om mijn vinger te winden. Bij hoge uitzondering gingen we naar een kostuumverhuurbedrijf in Paterswolde, om de spelers in dit Russische stuk aan te kleden als was het Moskou 1850. Wat een prachtige sfeer riep dat op in dit stuk van Ostrovky. En Schuch had een erg mooi toneelbeeld ontworpen. Hij had door de timmerploeg onder meer een heel grote gouden schilderijlijst laten maken die met kabels aan de trekstangen hing. Het stuk opende met een tableau de la troupe in die lijst. De toneelmeesters van Ogterop lichtten het zodanig uit dat het net een oud schilderij leek. Alle spelers moesten minutenlang een pose, die bij hun rol paste, vasthouden zonder te bewegen. Ik stond in het midden en toen het beginapplaus afzwakte, stapte ik in de volgschijn uit de lijst waarvoor meteen een donker achterdoek schoof, en mijn beginmonoloog begon. Ook het eind was spectaculair: nadat ik iedereen op zijn of haar nummer had gezet en een spiegel had voorgehouden, loste ik op in een rookwolk. De recensies waren laaiend: trots!

Door vriend Wiebren uit de stad Groningen werd ik geïntroduceerd in een travestieshow. Ditmaal kreeg ik de kans om een rol als vrouw aan te nemen, iets dat ik tot dan toe niet kende. Met gevoel voor drama, en met veel glitter en veren, transformeerde ik mezelf tot diverse beroemde dames. Ik nam zo'n optreden vrij serieus: als een toneelrol, ver verwijderd van vulgariteit. De dame met wie ik het meest succes had, was Shirley Bassey.

Ik kon haar goed imiteren omdat ze een nogal uitgesproken mimiek had en bovendien trad ze altijd op in bijzondere glitterjurken, met een enorme mantel afgezet met veren. Vrienden hielpen met het maken van de kostuums en ze assisteerden me met alles, ook op de Bühne. De show van bijna een halfuur kon ingehuurd worden en ik trad regelmatig op; op een feestavond van de p.a., op feestavonden van Alcides en op Donderdag Meppeldag in de pauze van de danswedstrijden van Van der Stroet op het Kerkplein. Ed van Tellingen schreef er een paginagroot artikel over, met foto's, in het Dagblad van het Noorden.

Dankbaar voor Meppel

Ik zal mijn hele leven dankbaar zijn voor de kansen die ik heb gekregen in Meppel. Wat gebeurt er toch altijd veel in mijn geboortestad! Ik zou nooit geworden zijn wie ik nu ben, als ik niet de gelegenheid had

gekregen om me op allerlei manieren creatief te vormen. Er wordt weleens gezegd: 'Wat doe jij toch veel!' Dat lijkt misschien zo, maar eigenlijk komt het allemaal uit 'het potje creativiteit'. En dat is nog steeds zo: als publicist en fotograaf voor magazines, bij het maken van bronzen beelden en het ontwerpen van tuinen. Een hoogtepunt in de afgelopen tijd is het publiceren van mijn biografische roman 'Voorbije seizoenen', over het leven en werk van mijn partner: kunstschilder/tuinkunstenaar Ton ter Linden. Met tussenpozen ben ik zo'n tien jaar bezig geweest met het schrijven van zijn indringende verhaal. Het is een lijvig boek geworden (450 pagina's en 250 foto's) en het wordt gelukkig erg goed ontvangen. Ik ben een gelukkig mens, om me zo op verschillende manieren te kunnen uiten. En de basis daarvoor werd gelegd in de 36 jaar dat ik in Meppel woonde: super!

